

Ruh Sağlığı Alanı

SHB 126 Sosyal Hizmette Temel
Kavramlar

Öğr. Gör. Ezgi ARSLAN
ÖZDEMİR

Sağlık ve Ruh Sağlığı: DSÖ

- Sağlık; hastalığın ya da sakatlığın olmayışı değil, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali
- Ruh sağlığı; bireyin kendi yeteneklerinin farkına vardığı, hayatın normal sıkıntılarıyla baş edebildiği, üretken olarak çalışabildiği ve kendi toplumuna faydalı olabildiği bir iyilik hâli

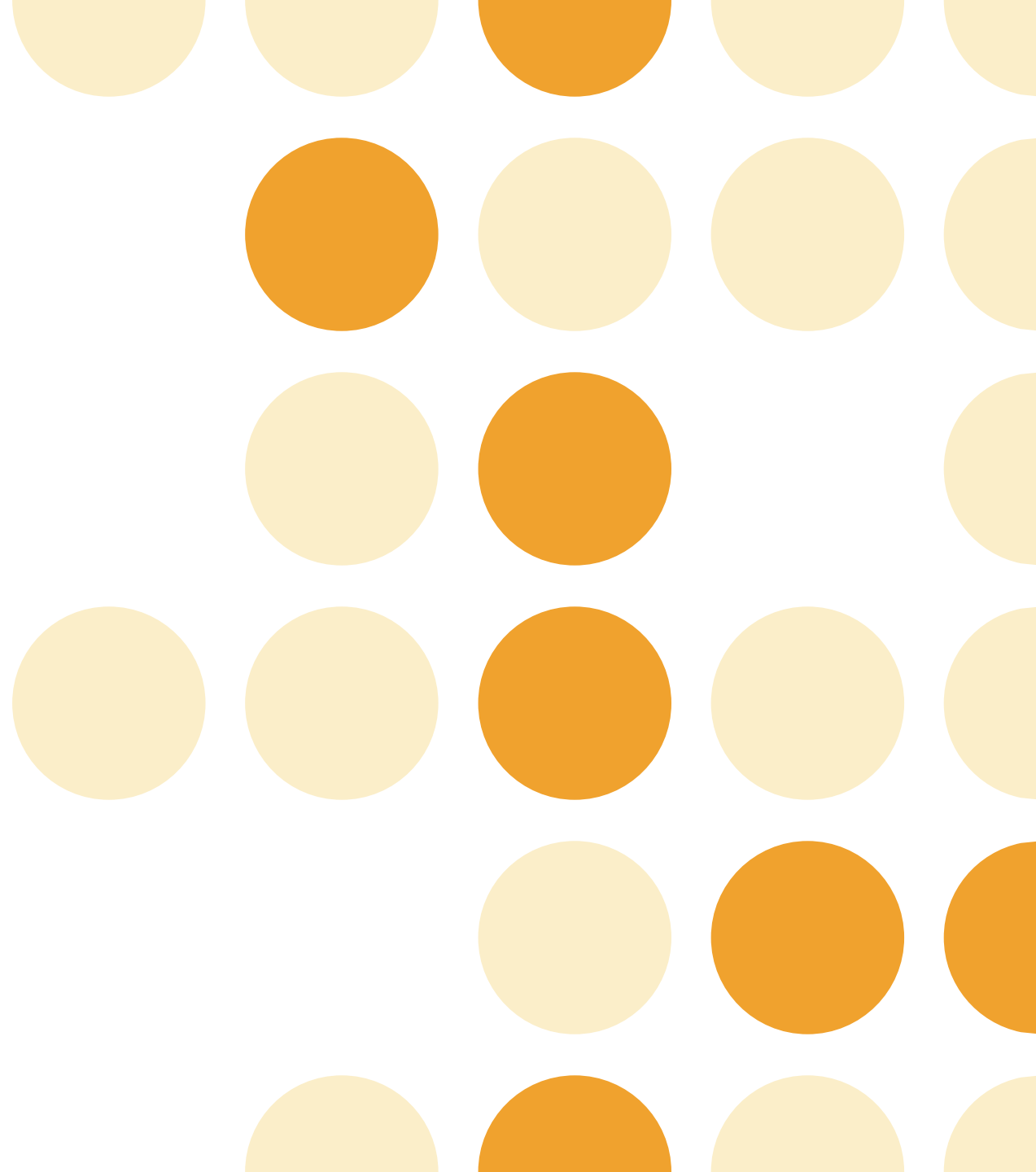
Ruhsal Bozukluk/sorun/rahatsızlık

- *Dünya Sağlık Örgütü: ruhsal bozukluğu; bireyin önemli ölçüde kötü hissetmesine ve işlevselliğinin bozulmasına yol açan, klinik olarak anlamlı düşüncede, duyguda, davranışta değişimler olarak tanımlamıştır.*
- Ruhsal bozuklukla ilgili Amerikan Psikiyatri Birliği, Ruhsal Bozuklukların
- Tanısal ve Sayımsal El Kitabı'nda (DSM-5) ruhsal işlevselliğin altında yatan ruhsal, biyoloji ile ilgili ya da gelişimsel süreçlerde işlevsellikte bir bozulma olduğunu gösteren, kişinin biliş, duygu düzenlemesi ve davranışlarında klinik açıdan belirgin bir sendromdur.

Psikiyatrik Sosyal Hizmet

- Psikiyatrik sosyal hizmet; sosyal hizmetin bilgi, değer ve beceri temellerini kullanarak ruh sağlığı sorunu yaşıayan bireylerin sosyal işlevselliğini ve refah düzeylerini arttırmak, aile ve çevreleriyle uyumunu sağlamak, toplumda onlara karşı gelişmiş ayrımcılığı azaltmak için çalışan sosyal hizmetin bir dalı olarak tanımlanmaktadır.

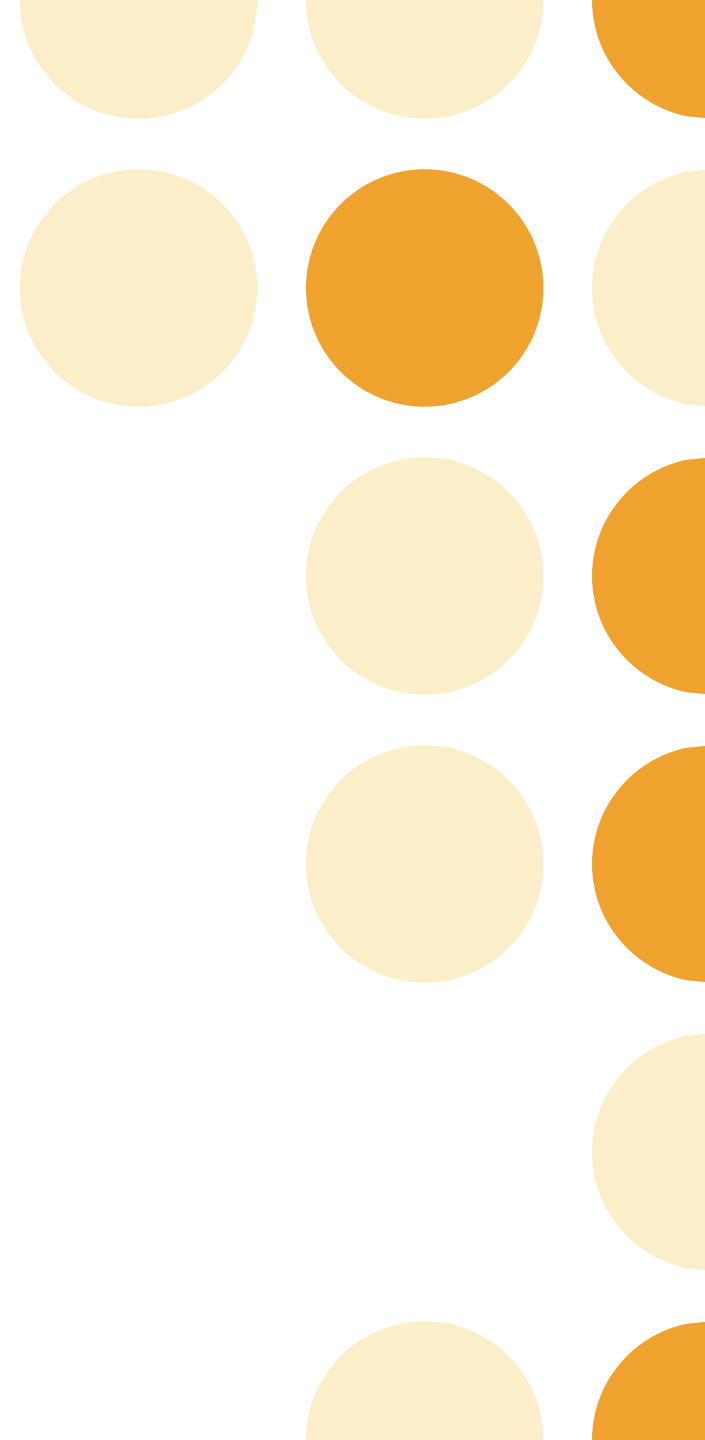

Ruh sağlığı alanında çalışan sosyal hizmet uzmanlarının sorumlulukları

- Sosyal inceleme gerçekleştirmeleri,
 - Bireyi evresi içinde değerlendirme,
 - Kaynakları ve ihtiyaçları belirleme,
 - Hastayı ve yakın çevresini bilinçlendirme,
 - Psikoeğitim ve danışmanlık yapmaları,
 - Taburculuk planlamaları,
 - Birey ve grupla alışma,
 - Savunuculuk,
 - Psikoterapi ve hizmet içi eğitim koordinasyonu,
 - Terapötik bir yaklaşıma doğru ilerleme,
 - Hastanın iyileşme sürecine katkı sağlayacak bilgileri diğer uzmanlarla paylaşma,
 - Hasta ve hasta yakınlarını hakları konusunda bilgilendirme.
-

Ruhsal Sağlığı Etkileyen Sosyal Sorunlar

- *Yoksulluk*
 - *Evsizlik*
 - *İşsizlik*
 - *Savaş*
 - *Göç*
 - *Toplumsal ayrımcılık, ötekileştirme ve damgalama*
 - *Aile içi şiddet*
-

Ruhsal Bozukluklarda Tanım ve Sınıflandırma

- Ruhsal bozuklukların tanılama ve sınıflandırılmasında kullanılan DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) ilk kez 1952'de, Amerikan Psikiyatri Birliği (APA) tarafından yayımlanmıştır.
- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ise ICD (Uluslararası Hastalıklar Sınıflaması-International Classification of Diseases,) adı altında bütün tıbbi hastalıkları içeren, bir sınıflama geliştirmiştir

DSM-V SINIFLANDIRMASI			
Nörogelişimsel Bozukluklar	Nörobilişsel Bozukluklar	Madde Kullanımı ile İlişkili Bozukluklar	Şizofreni ve Diğer Psikotik Bozukluklar
-Mental Retardasyon (zekâ geriliği) -Öğrenme Bozuklukları -Otizm -Dikkat Eksikliği ve Yıkıcı Davranış Bozuklukları -İletişim Bozuklukları -Motor Bozukluklar ve Tik Bozuklukları -Diğer Nörogelişimsel Bozukluklar	-Deliryum -Demans -Amnestik Bozukluklar -Diğer Kognitif Bozukluklar	-Alkol -Kafein -Hallüsinojen -Uçucu -Sedatif, Hipnotik ve Anksiyolitik -Uyarıcı -Kanabis, Opiyat -Nikotin ile ilişkili Bozukluklar	-Şizofreni -Şizofreniform Bozukluk -Şizoaffektif Bozukluk -Sanrısız Bozukluk -Kısa Psikotik Bozukluk -Paylaşılmış Psikotik Bozukluk

Tablo 4.1'in devamı [1, 4, 5]

DSM-V SINIFLANDIRMASI			
İki Uçlu (Bipolar) ve ilişkili Bozukluklar	Depresif Bozuklukları	Anksiyete Bozuklukları	Obsesif Kompulsif Bozukluk
Bipolar Bozukluk-I -Bipolar Bozukluk- II -Siklotimik Bozukluk -Tanımlanmamış İki Uçlu Bozukluk	-Major Depresyon -Distimi -Premenstrüel Disfori -Madde ve ilaca Bağlı Depresyon -Başka Bir Sağlık Durumuna Bağlı Depresyon Tanımlanmamış Depresyon	-Panik Bozukluk -Sosyal Fobi -Özgül Fobi -Ayrılma Anksiyetesi -Seçici Konuşmazlık (Mutizm) -Yaygın Anksiyete Bozukluğu -Madde ve ilacın Yol Açtığı Anksiyete Bozuklukları	-OKB -Beden Algı Bozukluğu -İstifçilik Bozukluğu -Trikotillomani -Deri Yolma Bozukluğu -Madde ve ilaca Bağlı OKB

Tablo 4.1'in devamı [1, 4, 5]

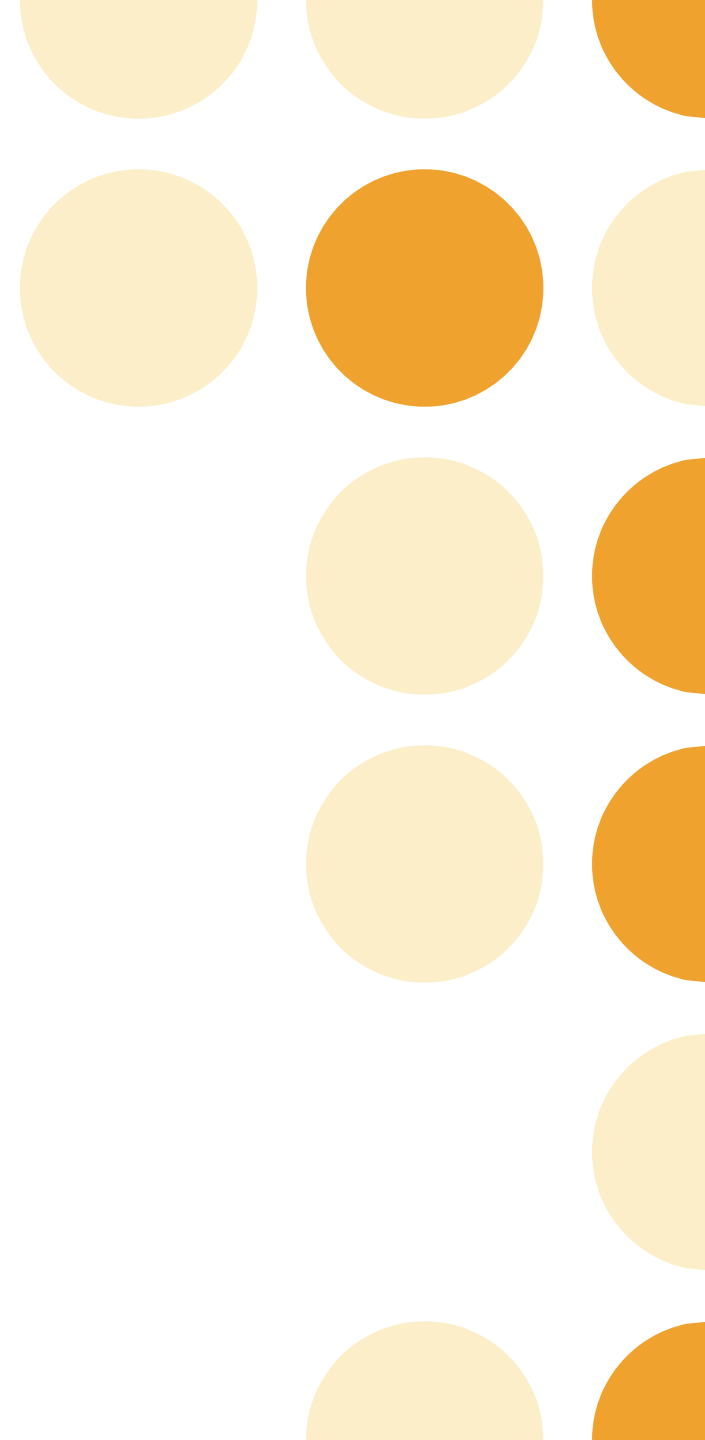
DSM-V SINIFLANDIRMASI			
Travma ve Stresörlerle ilişkili Bozukluklar	Somatoform Bozukluklar	Disosiyatif Bozukluklar	Diğerleri
-Tepkisel Bağlanma Bozukluğu -Sınırsız Toplumsal Katılım Bozukluğu -Post-Travmatik Stres Bozukluğu -Akut Stres Bozukluğu	-Somatizasyon Bozukluğu -Konversiyon Bozukluğu -Hipokondriyazis -Yapay Bozukluk	-Disosiyatif Amnezi Bozukluğu -Disosiyatif Kimlik Bozukluğu -Depersonalizasyon Bozukluğu -Derealizasyon Bozukluğu	-Beslenme ve Yeme Bozuklukları -Dışa atım Bozuklukları -Uyku uyanıklık Bozuklukları -Cinsel İşlev Bozuklukları -Cinsel Sapkınlık (Parafili) Bozuklukları -Cinsel Kimliğinden Yakınma Bozukluğu -Yıkıcı Bozukluklar, Dürtü Denetim ve Davranım Bozuklukları -Kişilik Bozuklukları -İlaçların Yol Açtığı Devinim Bozuklukları -Klinik İlgi Odağı Olabilecek Diğer Durumlar

Klinik Düzeyde Psikiyatrik SH Roller

- Psikososyal inceleme
 - Vaka yönetimi
 - Psikoeğitim
 - Danışmanlık
 - Taburculuk planlaması
 - Bireyle çalışma
 - Grup çalışması
 - Savunuculuk
 - Psikoterapi
-

Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Birliği (NASW)'ne göre kapsamlı bir psikososyal değerlendirme aşağıdakileri içermektedir

- Mevcut işlevsellik düzeyi, sorunlarla başa çıkma tarzı, kriz yönetimi becerileri, madde kullanım öyküsü ve intihar veya cinayet işleme riski dâhil olmak üzere davranışsal ve ruhsal sağlık durumu
 - Fiziksel ve bilişsel işlevselliği
 - Sosyal rolleri yerine getirme becerisi
 - Kültürel değerleri ve inançları
 - Güçlü yönleri, koruyucu faktörler ve psikolojik dayanaklılığı
 - İş, ekonomik ve öğrenim durumu, amaçları, hedefleri ve karşılaştığı zorluklar
 - Yaşadığı konutun uygunluğu ve güvenli olup olmadığı
-

Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Birliği (NASW)'ne göre kapsamlı bir psikososyal değerlendirme aşağıdakileri içermektedir

- Aile yapısı ve ailedeki roller
 - Konuştuğu dil/diller ve yeterlilik düzeyi
 - Sağlık, ruh sağlığı ve para yönetimi hakkında bilgi düzeyi
 - İstismara ve ihmale maruz kalma ya da istismar ve ihmal etme riski ve bunun altında yatan nedenler
 - Formel ve enformel sosyal destek sistemleri
 - Ekonomik ve diğer psikososyal destek ya da hizmetlere ihtiyaı
 - Eğitim, istihdam, sağlık, barınma, beslenme, ulaşım alanında sosyal hizmetlere ulaşabilme becerisi
 - Kişisel gelecek planlamasının olup olmadığı
 - Durumunun düzelmesi için ne tür değişikliklere ihtiyaç duyduğuna dair algıları
 - Tedavi planına uyumun önündeki engellerin belirlenmesi
-

